

Valtioneuvoston asetus lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti säädetään lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain (361/1983) 49 §:n nojalla, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 190/2019 ja 626/2022:

1 luku Hyvinvointialueen tehtäviä koskevat säännökset

1 §

Jos tuomioistuin on lapsen huoltoa tai tapaamisoikeutta koskevassa asiassa pyytänyt selvityksen hyvinvointialueelta, tämän on tehtävä selvitys yhteistyössä sen hyvinvointialueen kanssa, jonka alueella lapsella, lapsen vanhemmalla, huoltajalla ja muulla asiaan osallisella on asuinpaikka sekä tarvittaessa myös sen hyvinvointialueen kanssa, jonka alueella edellä mainittu henkilö oleskelee.

Hyvinvointialue saa tehdä selvityksen ainoastaan tuomioistuimen pyynnöstä. Selvityspyynnön vastaanottaneen hyvinvointialueen on lähetettävä selvitys suoraan sitä pyytäneelle tuomioistuimelle.

2 §

Jos tuomioistuin on lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain (361/1983) 39 §:n nojalla pyytänyt hyvinvointialuetta selvittämään lapsen mielipiteen, se on tehtävä kiireellisesti. Selvitykseen sovelletaan 1 §:n 2 momenttia.

3 §

Kun hyvinvointialue tuomioistuimen pyynnöstä tekee selvityksen tai käyttää puhevaltaa lapsen huoltoa taikka edunvalvojan määräämistä tai vapauttamista koskevassa asiassa, hyvinvointialueen on tarvittaessa pyydettävä holhousviranomaisen lausunto edunvalvonnan järjestämisestä.

4 §

Kun hyvinvointialue on vahvistanut lapsen huoltoa tai tapaamisoikeutta koskevan sopimuksen ja hyvinvointialueen tiedossa on, että asia on vireillä tuomioistuimessa, sen on lähetettävä sopimuksen jäljennös tuomioistuimelle.

2 luku Kansainvälisen yksityisoikeuden alaan kuuluvat säännökset ja lapsen palauttaminen

5 §

Oikeusministeriön tulee Haagissa 25 päivänä lokakuuta 1980 kansainvälisestä lapsikaappauksesta tehdyn yksityisoikeuden alaa koskevassa yleissopimuksessa, jäljempänä *Haagin sopimus*, ja Euroopan neuvoston jäsenvaltioiden Luxemburgissa 20 päivänä toukokuuta 1980 lasten huoltoa koskevien päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä lasten huollon palauttamisesta tekemässä yleissopimuksessa, jäljempänä *Euroopan neuvoston sopimus*, tarkoitettuna keskusviranomaisena:

1) toimia vastaanottavana ja lähettävänä keskusviranomaisena;

- 2) olla yhteistyössä muiden Euroopan neuvoston sopimuksen ja Haagin sopimuksen osapuolina olevien valtioiden keskusviranomaisten kanssa;
- 3) edistää Suomen toimivaltaisten viranomaisten keskinäistä yhteistyötä;
- 4) avustaa tapaamisoikeuden järjestämisessä ja suojaamisessa Euroopan neuvoston sopimuksen 11 artiklan ja Haagin sopimuksen 21 artiklan mukaisesti; sekä
- 5) huolehtia muista Euroopan neuvoston sopimuksessa sekä Haagin sopimuksessa keskusviranomaiselle asetetuista velvoitteista.

6 §

Oikeusministeriölle osoitettuun pyyntöön, joka koskee lapsen huollosta tai tapaamisoikeudesta annetun päätöksen tunnustamista tai täytäntöönpanoa Euroopan neuvoston sopimuksen nojalla, on liitettävä:

- 1) päätös alkuperäisenä tai oikeaksi todistettuna jäljennöksenä;
- 2) jos päätös on annettu poisjäänyttä asiaan osallista vastaan, alkuperäisenä tai oikeaksi todistettuna jäljennöksenä asiakirja, josta ilmenee haasteen tai kutsun tiedoksiantotapa, -paikka ja -päivä ja sen henkilön nimi, jolle asiakirja on toimitettu;
- 3) valtakirja, joka oikeuttaa keskusviranomaisen tai sen asettaman edustajan toimimaan hakijan puolesta;
- 4) jos se on tarpeellista, asiakirja, joka osoittaa, että päätös voidaan panna täytäntöön siinä valtiossa, jossa se on annettu;
- 5) ilmoitus lapsen olinpaikasta, jos se on mahdollista, sekä
- 6) muulla kielellä kuin suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi laaditun asiakirjan oikeaksi todistettu käännös jollekin edellä mainitulle kielelle, jollei oikeusministeriö myönnä tästä poikkeusta.

7 §

Oikeusministeriölle osoitetun, lapsen palauttamista koskevan pyynnön tulee sisältää:

- 1) henkilötiedot ja muut tunnistamista varten tarvittavat tiedot hakemuksen tekijästä ja lapsesta sekä henkilöstä, jonka väitetään vieneen lapsen pois tai jättäneen hänet palauttamatta;
- 2) perusteet, joihin hakijan vaatimus lapsen palauttamisesta nojautuu;
- 3) lapsen syntymäaikaa koskevat tiedot, jos ne ovat hankittavissa sekä
- 4) kaikki saatavissa olevat tiedot lapsen olinpaikasta ja siitä henkilöstä, jonka luona lapsen oletetaan olevan.

Lapsen palauttamista tarkoittavaan pyyntöön on tarvittaessa liitettävä:

- 1) asiaa koskeva päätös tai sopimus tai sen oikeaksi todistettu jäljennös;
- 2) lapsen asuinpaikkavaltion keskusviranomaisen tai muun toimivaltaisen viranomaisen taikka asiantuntijan antama todistus tai selvitys sanotun valtion oikeuden sisällöstä asiaa koskevilta osilta sekä
- 3) muut asiaan liittyvät asiakirjat ja selvitykset.

Jos hakemus tai sen liitteenä oleva asiakirja on laadittu muulla kuin suomen tai ruotsin kielellä, hakemukseen on liitettävä oikeaksi todistettu käännös edellä mainitulle kielelle, tai jos sen toimittaminen aiheuttaisi vaikeuksia, englannin kielelle, jollei oikeusministeriö myönnä tästä poikkeusta.

8 §

Helsingin käräjäoikeudelle tehtävään hakemukseen vieraassa valtiossa annetun päätöksen vahvistamisesta on liitettävä ne asiakirjat, joita tarkoitetaan 6 §:n 1 ja 2 kohdassa.

Hakemukseen, jossa pyydetään vahvistettavaksi, että vieraassa valtiossa annettu päätös on pantavissa täytäntöön Suomessa, on lisäksi liitettävä selvitys siitä, että päätös voidaan panna täytäntöön siinä valtiossa, jossa päätös on annettu.

Jos hakemus koskee ilman viranomaisen myötävaikutusta tehdyn sopimuksen tai annetun määräyksen tunnustamista, hakemukseen on liitettävä selvitys siitä, että sanottu toimenpide on oikeudellisesti pätevä siinä valtiossa, jossa lapsella oli sopimuksen tekemisen tai määräyksen antamisen aikana asuinpaikka. Jos hakemus koskee täytäntöönpanoa, hakemukseen on lisäksi liitettävä selvitys siitä, että sopimus tai määräys on pantavissa täytäntöön edellä mainitussa valtiossa.

9 §

Helsingin hovioikeudelle tehtävään lapsen palauttamista koskevaan hakemukseen on tarvittaessa liitettävä 7 §:n 2 momentissa tarkoitetut asiakirjat.

10 §

Kun lapsen huoltoa koskevat tiedot ilmoitetaan merkittäväksi väestötietojärjestelmään sellaisen vieraassa valtiossa annetun lapsen huoltoa koskevan päätöksen perusteella, jolle ei ole haettu Helsingin käräjäoikeuden vahvistusta, ilmoitukseen on liitettävä 6 §:n 1 ja 2 kohdassa tarkoitettu selvitys sekä muu rekisterinpitäjän edellyttämä tarpeellinen selvitys. Jos ilmoitus perustuu lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain 23 §:n 3 momentissa tarkoitettuun sopimukseen tai määräykseen, ilmoitukseen on liitettävä selvitys siitä, että sopimus tai määräys on oikeudellisesti pätevä siinä valtiossa, jossa lapsella oli sopimuksen tekemisen tai määräyksen antamisen aikana asuinpaikka.

11 §

Mitä 8 ja 10 §:ssä säädetään, sovelletaan ainoastaan, jollei tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevissa asioissa ja asetuksen (EY) N:o 1347/2000 kumoamisesta annetusta neuvoston asetuksesta (EY) N:o 2201/2003 tai tuomioistuimen toimivallasta, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevissa asioissa ja kansainvälisestä lapsikaappauksesta annetusta neuvoston asetuksesta (EU) 2019/1111 muuta johdu.

12 § Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2023.

Tällä asetuksella kumotaan lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta 28 päivänä kesäkuuta 1994 annettu asetus (556/1994).

Helsingissä päivänä kuuta 2022